

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра мовної підготовки та соціальних комунікацій

Затверджено
Вченою радою факультету соціально-
гуманітарних технологій та
менеджменту
протокол від 09.03.2023 № 8
Голова Вченої ради факультету
Наталія ЗИКУН

Методичні рекомендації
до організації індивідуально-консультаційної роботи з
навчальної дисципліни

«Зіставна лексикологія основної іноземної та української мов»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денна та заочна) форми навчання
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальність 035 «Філологія»
ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)»
Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2023

Методичні рекомендації складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Зіставна лексикологія основної іноземної та української мов», затвердженої Науково-методичною радою Університету 16.02.2023 протокол № 2.

Укладач:

А.І. Чорна, ст.викладач кафедри мовної підготовки та соціальних комунікацій

Гарант ОП:

О.В. Дячук, к.філол.н., доцент кафедри мовної підготовки та соціальних комунікацій

Розглянуто та схвалено кафедрою мовної підготовки та соціальних комунікацій, протокол від 08.03.2023 № 7

Завідувач кафедри

Т.С. Гіріна, д.н. з соц. комунікацій, професор

ЗМІСТ

1	Передмова	4
2	Реферат в індивідуальній роботі студентів. Критерії оцінювання, написання та захисту реферату	4
3	Методика підготовки до наукової доповіді в індивідуальній роботі студентів	5
4	Методика підготовки окремого індивідуального завдання за основною тематикою лекційних і семінарських занять	5
5	Презентація. Вимоги до оформлення та критерії її оцінювання	6
6	Робота зі словниками лінгвістичних та перекладацьких термінів	9
7	Рекомендована література	9

1. ПЕРЕДМОВА

Мета індивідуальної роботи – озброєння здобувачів вищої освіти новими знаннями, удосконалення прийомів навчальної роботи. Головною ціллю індивідуальної роботи є формування самостійності здобувача, тобто розвиток його здібностей приймати на певному рівні правильні рішення без допомоги зі сторони та розвиток уміння організовувати свою роботу щодо реалізації прийнятого рішення. Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Зіставна лексикологія» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня (денної та заочної форми навчання) галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальність «Філологія» ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» спрямована на розвиток та становлення самостійного мислення здобувачів освіти.

При вивченні навчальної дисципліни «Зіставна лексикологія» на індивідуальну роботу передбачено 2 години. Індивідуальна робота складається з одного завдання, яке оцінюється максимально у 10 балів і є частиною комплексного семестрового рейтингового оцінювання знань. При оцінюванні індивідуальної роботи враховується:

- якість засвоєння матеріалу;
- строк виконання завдання.

Пропонується така тематика індивідуальних завдань з курсу «Зіставна лексикологія»:

1. Types of vocabularies.
2. Ways of forming an article.
3. Definition of collocations and idioms.
4. Dialects and regional language variations: discussion questions.
5. English dialects: Irish, Scotch, Wales.
6. Peirce's semiotic ideas.
7. Dimensions of semiosis.
8. Form of compounds: spelling peculiarities.
9. Endocentric versus exocentric compounds.

Передбачається виконання наступних видів індивідуальних завдань:

- ~ реферативна робота відповідно до тематики курсу, результатом якої є написання реферату;
- ~ підготовка здобувачів освіти до участі з науковими доповідями на запланованих заходах та конференціях;
- ~ підготовка та представлення презентацій з тематики модуля;
- ~ робота з вивчення і конспектування наукових статей відомих лінгвістів, перекладачів-теоретиків;
- ~ робота зі словниками лінгвістичних та перекладацьких термінів;
- ~ підготовка окремого індивідуального завдання за основною тематикою лекційних і семінарських занять.

2. РЕФЕРАТ В ІНДИВІДУАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ РЕФЕРАТУ

Остаточний оформлений реферат підлягає захисту у вигляді виступу на семінарському занятті або співбесіди з викладачем. Задля визначення рівня та якості засвоєння теоретичного й фактичного матеріалу беруться до уваги такі критерії:

- зміст реферату, його відповідність темі, повнота розкриття теми, логіка і послідовність написання тексту, самостійність думок, міркувань, суджень;
- відповідність оформлення реферату вимогам нормативних документів;

- змістовність, логічність, лаконічність доповіді та відповідей на запитання;
- володіння матеріалом обраної теми.

Відповідність реферату і доповіді всім зазначеним критеріям дозволяє оцінити його найвищою оцінкою - 10 балів.

Відсутність одного або кількох чинників знижує оцінку на таку саму кількість балів. *Нуль балів виставляється у разі наявності таких грубих порушень:*

- невідповідність змісту реферату обраній темі;
- відсутність списку використаної літератури, змісту;
- робота не відповідає технічним вимогам оформлення реферату;
- студент не володіє матеріалом теми реферату.

3. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДО НАУКОВОЇ ДОПОВІДІ В ІНДИВІДУАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Наукова доповідь – публічно виголошена інформація з проблеми наукового дослідження, що оприлюднена серед науковців певної галузі та відповідає вимогам щодо змісту, структури доповіді тощо. Загальне призначення цього виду доповіді – публічне обговорення (ідеї, ходу чи результатів) наукового дослідження.

Підготовка до наукової доповіді починається з обрання теми та визначення мети. Важливо, щоб ця тема була актуальною і цікавою для всіх слухачів, а не вузько специфічною, якщо вона, наприклад, оприлюднюється на пленарному засіданні конференції.

Назва доповіді повинна відповідати її змісту й бути стислою, не перевищувати 5-7 слів. Метою доповіді може бути інформування щодо проведення дослідної роботи, повідомлення висновків дослідження, ознайомлення з розробленими методиками, технологіями тощо.

Розрізняють такі три види наукових доповідей: звітні (узагальнення роботи за певний час); поточні (інформування про хід роботи); з теми дослідження.

Необхідно зазначити, що існують дві основні форми виступу на конференціях: перша – доповідь (найбільш поширена), друга – повідомлення. Ми не аналізуватимемо їх детально, проте звернемо увагу на те, що основною їхньою відмінною ознакою є тривалість виступу. Так, тривалість доповіді - від 10 до 30 хвилин, повідомлення – 5-10 хвилин. Звісно, цей час є умовним, оскільки перш за все необхідно враховувати регламент, який, як правило, повідомляється учасникам заздалегідь.

Логіко-композиційний каркас доповіді складається з таких частин:

- 1) вступ, в якому аналізується проблемне поле чи конкретна проблема, що стала причиною доповіді;
- 2) основна частина, в якій оприлюднюється авторська ідея вирішення проблеми, хід чи результати наукового дослідження тощо;
- 3) підсумок, в якому робиться висновок, надаються рекомендації, визначаються перспективи.

4. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ОКРЕМОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ЗА ОСНОВНОЮ ТЕМАТИКОЮ ЛЕКЦІЙНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З КУРСУ «ЗІСТАВНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ»

ЗРАЗОК

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ з дисципліни «Зіставна лексикологія»

Тема «Form of compounds: spelling peculiarities»

1. Read the following excerpts from the article by Nigel Fabb on compounding taken from “The Handbook of Morphology” / Eds. Andrew Spencer and Arnold M. Zwicky. John Wiley &

- Sons, Inc., 2017, and get ready to discuss the principal ideas of the author concerning compounding. Mode of access: <http://www.ai.mit.edu/projects/dm/bp/fabb-compounds.pdf>.
2. After reading the article «The Handbook of Morphology» prepare an essay, highlighting the most crucial ideas:
- An overview
 - Types of compound
 - Compounds which contain 'bound words
 - The word classes of the component words
 - Compounds and syntax

Література

1. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова: морфеміка, словотвір, морфологія. К.: «Вища школа», 1999. 207 с.
2. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. 440 с.
3. Сучасна українська літературна мова: підручник / за ред. М.Я. Плющ. К.: Вища школа, 1994. 414 с.
4. Сучасна українська мова: підручник / за ред. О.Д. Пономарева. К.: Либідь, 2001. 400 с.
5. Arnold I.V. The English Word. М.: «Высшая школа», 1973. 303 с.
6. Bloomfield L. An introduction to the study of language. URL: <https://archive.org/details/introductiontost00bloo/page/n13>
7. Potiatynuk U. All about Words: An Introduction to Modern English Lexicology. Львів: ПАІС, 2014. 362 с.
8. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. Comprehensive Grammar of the English Language. Longman, 1999. 1779 p.

5. ПРЕЗЕНТАЦІЯ. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Презентація - це представлення результатів самостійної роботи здобувачів освіти з опрацювання обраної теми, питання, завдання тощо.

Мета презентації - набуття здобувачами освіти навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження.

З метою мотивації здобувачів освіти до роботи з сучасними джерелами інформації викладач пропонує підготувати презентацію з тематики кожного модуля. Захищається завдання у вигляді усної презентації.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту.
- 12-18 слайдів.
- Ретельно структурована інформація з акцентом на основні аспекти питання, проблеми, завдання, тощо.
- Наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.
- Важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда.
- Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.
- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для

ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.

- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.
- Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.
 - Джерело інформації повинно бути автентичним, неперекладним (Інтернет-ресурс, газета, журнал, монографія); здобувач освіти в жодному разі не повинен самостійно перекладати матеріал англійською мовою (за винятком доповіді з теми власного дослідження).
 - Інформація повинна бути адаптована до усної презентації з демонстрацією слайдів у PowerPoint.
 - Перед презентацією здобувач освіти повинен ознайомити інших з ключовими словами, а також зі складними термінами та поняттями у форматі «термін-визначення».
 - Під час презентації здобувач освіти не може читати текст – він повинен розповідати інформацію.

ВИМОГИ ДО ТЕКСТУ ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

- Об'єднувати всі заголовки презентації в єдину логічну послідовність;
 - Проглядатися при читанні одних лише заголовків презентації.
- Заголовки слайдів - опорні вузли горизонтальної логіки презентації.
Заголовок має:
- Відображати основну тему слайду;
 - Являти собою речення або зрозумілий вираз;
 - Робити зрозумілою загальну ідею слайду (без читання основного тексту).
 - Наступний слайд може бути:
 - Продовженням думки попереднього слайду;
 - Контрастом по відношенню до попереднього слайду;
 - Заключенням для декількох попередніх слайдів;
 - Початком нової послідовності слайдів.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ. Структурно презентація складається з наступних частин:

Вступна частина

- Привітання.
- Коротке представлення себе: ім'я, прізвище, мета виступу.
- Ціль.

Основна частина

- Викладення основного матеріалу.
- Аргументація.
- Деталі.
- Зворотній зв'язок

Заключна частина

- Підсумки, повернення до задекларованих цілей.
- Рекомендації.
- Пропозиції щодо наступних доповідей.
- Відповіді на запитання.

Аналіз презентації

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

	Високий, 10 б.	Вище середнього, середній; 6-9 б.	Достатній, Задовільно 3-5 б.	Початковий, Незадовільно 0-2 б.
Зміст презентації	Чітке формулювання теми. Наявні приклади та сформульовані чіткі висновки відповідно до теми та мети. Презентація є цілісною, логічно структурованою, зрозумілою для реципієнтів.	Не чітко сформульована тема. Матеріал, викладений у слайдах ґрунтується підтвердженні або спростуванні 1-2 гіпотез. Приклади повністю ілюстровані, висновки відбивають мету завдання теми реферату (доповіді)	Не сформульовано мету, завдання дослідження. Не коректно дібрано приклади. Висновки сформульовано неточно, порушено логіку викладу матеріалу, не враховано ситуацію, невікові та освітні особливості реципієнтів	Проект закцентований на темі, але не висвітлює її. Мають місце фактичні помилки. Проект не продуманий, не закінчений.
Оформлення	Інформація в презентації викладена логічно. Ілюстрації розташовано вдало, відповідають темі роботи і допомагають глибше розкрити його зміст. Текст читається легко. Фон неяскравий і допомагає сприйняттю тексту і графічних об'єктів. Вдало використано аудіоефекти. Наявні гіперпосилання працюють. Використано схеми, діаграми.	У презентації є ілюстрації, що допомагають розкрити зміст проекту. Кольорове оформлення є вдалим. У роботі відсутні аудіоефекти. Робота переобтяжена текстом, о ускладнює її сприйняття. Гіперпосилання не працюють.	Презентація переобтяжена ілюстраціями, які заважають сприйняттю інформації. Оформлення та розміщення тексту в слайдах не продумано. Гіперпосилання не працюють.	Не всі представлені ілюстрації та малюнки пов'язані з темою роботи. Відсутні аудіовізуальні ефекти. Кількість слайдів не достатня. Гіперпосилання відсутні.

6. РОБОТА ЗІ СЛОВНИКАМИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТЕРМІНІВ

Індивідуальне завдання включає роботу із словниками лінгвістичних термінів, пошук ключових термінів за темами семінарських занять. Здобувач освіти повинен скласти словник термінів з курсу «Зіставна лексикологія» за темами:

1. The notion of compound.
2. Compounds versus syntagmatic word combinations.
3. Structural types of compounds.
4. Semantic types of compounds.
5. Form of compounds: spelling peculiarities.
6. Endocentric versus exocentric compounds.
7. Relation of components. Bahuvrihi compounds.

8. Reduplicatives.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гурко О.В. Лексикологія основної іноземної та української мов: плани практ. занять і завдання для самот. роботи. — Дніпро: Ліра, 2019. - 63 с.
2. Деменчук О.В. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — Рівне : Перспектива, 2020. — 165 с.
3. Купіна Я. В. Лексикологія англійської мови, навч.-метод. рек. з курсу "Лексикологія" : [в 2 ч.], частина 1, 2019. — Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2019 — 69 с.
4. Купіна Я. В. Лексикологія англійської мови, навч.-метод. рек. з курсу "Лексикологія" : [в 2 ч.], частина 2, 2019. — Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2019 — 52 с.
5. Andreichuk Nadiia I. Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice: textbook. — Kherson: Helvetica, 2019. — 234 p.

Допоміжна література

1. Бортничук Е. Н. и др. Словотворення в сучасній англійській мові. К. : Вища шк., 2018. — 261 с.
2. Глуховцева К. Д. Складні питання сучасної української літературної мови. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посіб. для здобувачів освіт. ступенів "бакалавр", "магістр" освіт. програми "Українська мова і література"— Старобільськ : Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка", 2021. — 265 с.
3. Дудко І. В. Мова – найважливіший національний ідентифікатор. — Київ: Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство, мовознавство, фольклористика. - 2021. - Вип. 2. - С. 65.
4. Король А. А. Лексикологія німецької мови як другої іноземної : навч. посіб. — Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича : Рута, 2021. - 79 с.
5. Pliencko O. L., Kamienieva I. A., Moshtagh Ye. S. English lexicology — Kharkiv : O. M. Beketov NUUE, 2020. — 217 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Словник онлайн [електронний ресурс] – URL: www.slovnyk.net
2. Journals [Electronic resource] – URL: www.oxfordjournals.org

Міжнародні видання

1. Cambridge History of Literary Criticism. V.1: Classical Criticism. Ed. G. Kennedy. Cambridge, 2018
2. A Companion to Hellenistic Literature. Ed. J. Clauss, M. Cujpers. Malden–Oxford, 2019.
3. Paulys Real-Encyclopädie der klassischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung bei G. Wissowa hrsg. von W. Kroll. Stuttgart, 2020.
4. Pfeiffer R. History of Classical Scholarship. Oxford, 2018.
5. The Oxford Classical Dictionary. Oxford, 2018

